

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר וידבר גו' זאת חוקת – ה'תשל"ט

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ חוקת, יו"ד תמוז, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ חוקת, יו"ד תמוז הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה וידבר גו' זאת חוקת התורה, שנאמר בהתוועדות מוצאי ש"פ תשא, פ' פרה, ח"י אדר ה'תשל"ט (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוזה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק ג' תמוז, ה'תשע"ט,
צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

זאת חוקת התורה – עבודה באופן של חקיקה, לא רק כמו מרכבה, אלא באופן שישראל אורייתא וקוב"ה חד ממש, שנעשית סדר הנהגה (חוקה מלשון הנהגה) בכל עניני התורה ומצוותי' (גם במצוות שמצד עצמם הם רק כמו מרכבה – עי"ז שכל ענינה של המצוה הו"ע התורה). ונעשה ע"י „ויקחו אליך פרה גו“, שבמעשה הפרה הרי זה בהדגשה ובגלוי, כיון שיש בה ב' הענינים דשריפת הפרה ונתינת מים חיים אל כלי. ועי"ז נעשה חוקת התורה – הנהגה בכל עניני תומ"צ. אמנם, ענין החקיקה צריך לחדור גם בכחות פנימיים (חוק מלשון הטריפני לחם חוקי, שהו"ע המזון), החל מענין החכמה, ולכן אמרתי אחכמה, אף שהיא רחוקה ממני.

בס"ד. מוצאי ש"פ תשא, פ' פרה, ח"י אדר, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר הוי' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חוקת התורה אשר צוה הוי' לאמר גוי' ויקחו אליך פרה אדומה תמימה גוי' אשר לא עלה עלי' עולי¹, ולאח"ז מפרש ומפרט בארוכה כל הדינים של פרה אדומה. וידוע בזה דיוק רבותינו נשיאינו (כמובא בלקו"ת עה"פ² וגם בדרושי רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו³), מהו הענין שלאחרי שנאמר וידבר הוי', חוזר וכופל עוד הפעם אשר צוה הוי' לאמר. גם צריך להבין⁴ מ"ש זאת חוקת התורה אשר צוה הוי' לאמר, ואח"כ ממשיך בענין פרה אדומה, דלכאורה, הול"ל זאת חוקת הפרה (או זאת חוקת פרה אדומה או קרבן הפרה), ע"ד מ"ש⁵ זאת חוקת הפסח, ולמה נאמר זאת חוקת התורה, שהלשון תורה כולל כל התורה כולה. גם צריך להבין⁶ מה שכללות ענין מעשה הפרה הוא דבר חידוש ביותר, ועד שאפילו שלמה המלך, החכם מכל אדם⁷, אמר, שכל עניני התורה הוא יודע (על כל אלה עמדתי), ואילו בנוגע לפרה אדומה — אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני⁸, דלכאורה, הרי בתורה יש כמה ענינים ומצוות שנקראים בשם חוקים, ע"ש שחוקה חקתי גזירה גזרתי⁹ ואין לך רשות להרהר אחרי¹⁰, שזהו ציווי על כל ישראל, אפילו על החכם מכל האדם, ויתירה מזה, אפילו על משה רבינו, ואעפ"כ, הענין דאמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, הוא רק בנוגע לפרה אדומה, שמזה מובן, שיש בזה ענין מיוחד שאינו בכל התורה ומצוותי¹¹, כולל גם לא בחוקים שבתורה¹². וגם צריך ביאור, מה היתה מלכתחילה הקס"ד דאמרתי אחכמה, הרי להיותו החכם מכל אדם, בודאי ידע שלמה

-
7	מלכים"א ה, יא.	1	חוקת יט, א"ב.
8	קהלת ז, כג. במדב"ר פי"ט, ג. קה"ר	2	נו, א.
9	ע"פ. תנחומא חוקת ו.	3	אוה"ת חוקת הוספות ע' 12. ע' 14.
10	תנחומא חוקת ג. ת. במדב"ר ר"פ חוקת.	4	סה"מ תרמ"ב ע' קצח ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' נד. ועוד.
11	רש"י ר"פ חוקת, מיומא סז, ב. רמב"ם סוף הל' מעילה.	5	ראה לקו"ת שם. סה"מ תרפ"א ע' קצא.
12	ראה גם לקו"ש ח"י"ח ע' 229. ע' 301.	6	בא יב, מג.
		7	ראה לקו"ת שם נט, ב. אוה"ת שם (ע' א'תרכא ואילך).

את הענין והעילוי שבפרה אדומה, וכיון שהיא רחוקה ממני, מה היתה מלכתחילה הסברא והקס"ד דאמרתי אחכמה. וגם צריך ביאור בשביל מה מספרים כל זה, דלכאורה, אם בהיפך השבח אפילו של דבר שלא ממין המדבר לא דברה תורה¹², עאכו"כ בנוגע לחכם מכל האדם, וא"כ, למה צריך לספר את כל הפרטים שבזה, שהיתה קס"ד דאמרתי אחכמה, ואעפ"כ היא רחוקה ממני, ולכתוב זאת בתורה. ועוד כמה דיוקים בזה, כמבואר בדרושי פרה אדומה.

ב) ונקודת הביאור בכל ענינים אלו, שהכתוב בא לבאר ענין התורה כפי שהיא חוקת התורה, היינו, כפי שהתורה היא באופן של חוקה, בבחי' חקיקה, שלמעלה מענין הכתיבה. דהנה, בתורה בכלל יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה, כמ"ש¹³ (עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצוותי חוקותי) ותורותי, שפירושו¹⁴ תושב"כ ותושבע"פ. אך ישנו גם ענין התורה כפי שהיא למעלה מב' הענינים דתורותי, שזהו חוקת התורה, כפי שהתורה היא באופן של חקיקה. ובדוגמת מה שהי' בשעת מ"ת, שאז הי' ענין חקיקת התורה בלוחות העדות, שבהם היו עשרת הדברות באופן של חקיקה, ועז"נ¹⁵ מזה ומזה הם כתובים, ששם היו כתובים גם כל הענינים שבתורה, כמבואר בארוכה בירושלמי¹⁶, ומזה מובן, שבלוחות היו כל הענינים באופן של חקיקה, וזהו שלימות ומקור ושורש התורה. ומזה מובן גם בנוגע לעבודת האדם — אני נבראתי לשמש את קוני¹⁷, והרי ענין השימוש צ"ל בשלימותו — שבכל ענין של לימוד התורה ובכל מצוה (שהרי הלימוד מביא לידי מעשה¹⁸), הנה התכלית והשלימות שבדבר היא להגיע למקורו ושרשו של הענין, שזהו כפי שהוא באופן של חקיקה. וכיון שהציווי בזה ניתן לכל אחד ואחת מבנ"י עד סוף כל הדורות, וישנה ההקדמה וההודעה שאיני מבקש אלא לפי כחן¹⁹, הרי מובן, שניתנו כל הכחות והענינים הנצרכים שכל אחד מישראל, מראשיכם שבטיכם, כל איש ישראל, מחוטב עציך עד שואב מימין²⁰, יוכל להגיע בלימוד התורה וקיום המצוות לחוקת התורה, כפי שכל הענינים הם באופן של חקיקה. וזהו גם הפירושו²¹ במ"ש זאת

17 קידושין פב, א.

18 שם מ, ב.

19 במדב"ר פי"ב, ג.

20 נצבים כט, ט"י.

21 לקו"ת שם נו, סע"ב. אוה"ת שם ס"ע

תשסו.

12 פסחים ג, א. ועוד.

13 תולדות כו, ה.

14 יומא כח, ב. וש"נ. ב"ר ופרש"י

עה"פ.

15 תשא לב, טו.

16 שקלים פ"ו סוף ה"א.

חוקת התורה, שחוקת הוא גם מלשון הנהגה, כמו חוקות שמים וארץ²², היינו, הנהגה באופן של חקיקה, והיינו, שבשעה שהקב"ה נותן תורה ומצוות, הנה הנהגה בזה היא באופן שבכל ענין של תומ"צ, הן חוקים הן עדות והן משפטים, ישנו ענין החקיקה, וכן בנוגע לאדם שנותנים לו התומ"צ, שהנהגתו צריכה להיות באופן שירצה להגיע לענין החקיקה שבתומ"צ, ואז יגיע לזה, כיון שניתנו לו הכחות להגיע לזה, ואדרבה, בריאתו היא לשמש את קונו בתכלית השלימות ע"י ענין החקיקה.

ג) והענין בזה, כמבואר בארוכה²³ פנימיות ענין החקיקה, ועד כפשוטם של דברים, שכאשר ישנו ענין שכתוב בדיו על הקלף (ועד"ז בספר), הרי זה באופן שיש שני דברים נפרדים שחיברו אותם ע"י הכתיבה. ומזה מובן גם שכיון שבתחילה היו שני דברים נפרדים, יכולים אח"כ לבטל את ענין חיבור הדיו עם הקלף, שיהי' הדיו לבדו והקלף לבדו, כמו שהי' קודם החיבור. אבל בענין החקיקה, כמו באותיות שהיו חקוקים בלוחות האבן, הרי האותיות הם מיני' ובי', שנעשו מהאבן גופא, ולכן לא שייך לאחור החקיקה להפריד בין האותיות לאבן, לפי שכל מציאות האותיות קשורה עם מציאות האבן שממנו הם חקוקים ויש להוסיף במאמר המוסגר בפ"ע, שאין זה סתירה למה שמצינו²⁴ שהיו האותיות פורחות והלוחות היו בפני עצמם, כמבואר במ"א²⁵].

וזוהו גם מעלת החקיקה כפי שהיא בעבודת האדם. דהנה, יש ענין בעבודת האדם שחודר בו (עס נעמט אים דורך) עד לאופן שנעשה כמו דיו על הקלף, ובאופן שלכאורה הוא ענין נצחי (דהתורה היא נצחית²⁶), אבל כדי להבטיח שאכן יהי' ענין נצחי, צריכה להיות עבודתו באופן של חקיקה, היינו, שכל מציאותו היא הדבר הוי' שלומד — אני המשנה המדברת בפיו²⁷, שהתורה נעשית החיים שלו (היא חיינו ואורך ימינו²⁸) וכל המציאות שלו בפועל. וענין זה הוא באופן נעלה יותר מענין המרכבה, כמו יד המחלקת צדקה, שישנה מציאות המרכבה, וישנו מציאותו של הרוכב עלי', אך ישנו ענין נעלה יותר, כמבואר בתניא²⁹

22) ירמי' לג, כה.

23) ראה לקו"ת שם נו, א. נט, ג. ועוד.

24) פסחים פז, ב. ועוד.

25) ראה גם חדא"ג מהרש"א פסחים שם

(הובא בלקו"ש חכ"ח ע' 129 הערה 25). עץ

יוסף לעין יעקב פסחים שם. קרבן העדה

ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. כלי יקר יתרו כ,

טו. וראה לקו"ש חי"ד ע' 33.

26) ראה תניא רפי"ז.

27) מגיד מישרים להב"י (ראה שם פ'

מקץ (לז, א — בהוצאת ירושלים תש"כ).

ובכ"מ).

28) ע"פ נצבים ל, כ.

29) פכ"ג.

שזהו הענין דאורייתא וקוב"ה כולא חד³⁰, ועד"ז נעשה אצל האדם הלומד, שנעשה הענין דישראל (ע"י לימוד) אורייתא וקוב"ה כולא חד³¹, עי"ז שהשכל והמשכיל והמושכל נעשים מציאות אחת³², ועד שאי אפשר לחלק ביניהם, שענין זה הוא בדוגמא ונקרא בשם אותיות החקיקה שבנפש. ומזה נמשך בעבודת האדם לקונו, שלאחרי שיש אצלו עבודה שהיא בדוגמת דיו על הקלף, ה"ה מגיע לאופן נעלה יותר בעבודה, שנעשה מציאות אחת עם הענין שעוסק בו, הן לימוד התורה, ועי"ז ממשיך גם בקיום המצוות, כי, גם בפרקים בתניא שבהם מחלק ומבאר מעלת התורה, מובן, שאעפ"כ, כשהמצוה היא אצלו באופן שכל ענינה הו"ע התורה, אזי גם מעשה המצוות היא באופן של חקיקה, והיינו, שקיום המצוה הוא לא מצד השכל וההסברה, תענוג וטעם (געשמאָק) (כמו משפטים, וכן עדות, שגם זה ענין שבהסברה), אלא באופן של חוקה חקקתי, כיון שעבודתו היא בכחות הנפש כפי שהם חקוקים בנפשו, באופן שמכניס את עצם מציאות הנפש בקיום כל מצוה שלו ועד"ז בלימוד התורה שלו [וגם בהיותו במעמד ומצב שעליו אמרו³³ לעולם ילמד אדם תורה שלא לשמה, לפי שעדיין לא הגיע לתכלית השלימות, שגם אז הרי זה באופן שמתוך שלא לשמה בא לשמה, היינו, שבשלא לשמה ישנו התוך והפנימיות והכוונה דלשמה. וכן הוא גם בכללות העבודה, שאע"פ שנראה לו שזהו ענין דשלא לשמה, קטנות הדרגות וקטנות העבודה וכו', יש בזה התוך והפנימיות כו'. ובדוגמת המבואר³⁴ שביראה תתאה ישנו הענין דיראה עילאה שקשור עם (דאָס נעמט) עצמות ומהות]. ועד שעי"ז פועל ענין החקיקה גם בעולם שמסביבו, בחלקו בעולם, ועי"ז בכל העולם כולו, שרואים אלקות כו' (בדוגמת המעמד ומצב שהי' בשעת מ"ת), ובלשון הידוע³⁵ שאלקות הוא בפשיטות.

ד) **וממשיך** בכתוב לבאר כללות התנועה בזה, כיצד יכולים לבוא לעבודה באופן של חקיקה (חוקת), ובפרט באופן דזאת חוקת התורה, שזו תהי' ההנהגה של כל ענין שבתורה וכל ענין שבקיום

34) ראה תו"א הוספות קיד, ד. לקו"ת פ' ראה לא, א. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קסה, א ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' תגן. קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18).
35) ראה המשך תער"ב ח"ד ע' אירסח ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' מד. תרצ"ו ס"ע 76 ואילך. לקו"ש חט"ז ע' 484.

30) תניא פ"ד ורפכ"ג בשם הזהר. וראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו בתחילתו. לקו"ת נצבים מו, א. ועוד.
31) ראה זח"ג עג, א.
32) ראה תניא פ"ד-ה.
33) פסחים נ, ב. ועוד.

המצוות, הן חוקים הן עדות והן משפטים — שזהו ע"י ויקחו אליך פרה אדומה גו', כמבואר בארוכה בדרושי פרה אדומה³⁶, שיש בזה שני ענינים כלליים. הא', ענין שריפת הפרה, וענינו בעבודה, שע"י עבודת התפלה ה"ה שורף את החומריות שלו עד שנשאר רק הגשמיות, ואת הגשמיות ה"ה מהפך לאח"ז להיות רק כלי לו ית', להקב"ה לתורתו ולמצוותיו. והב', הו"ע המים חיים, שהם למעלה מנהרות המכזבים³⁷, אלא הם באופן של נצחיות כו', ועז"נ³⁸ ונתן גו' מים חיים אל כלי, שזהו הכלי שנשאר אחר שריפת הפרה, ששריפתה אינה באופן שמתבטלת מציאותה לגמרי ח"ו, שהרי נשאר אפר הפרה, ואדרבה, זוהי מציאותה האמיתית, שזהו יסוד העפר כו' (כמבואר בארוכה בדרושים³⁹, וגם באגה"ק הידועה ד"ה להבין משל ומליצה⁴⁰), אלא שתמורת הפרה, פר ה', דקבילת משמאלא⁴¹, נעשה אפר, פר א'⁴², שקשור עם אלופו של עולם, דהיינו, ששייך לעולם, אבל הוא באופן דאלופו של עולם. ועי"ז נעשה מהגשמיות ענין שעליו נאמר⁴³ מי יתן טהור מטמא, היינו, שזה מטהר אותו מכל הענינים, אפילו מאבי אבות דהיפך הטהרה, ועד שמהפך את הענין שהוא היפך הטהרה, שגם במקום דהיפך הטהרה, ומשם גופא, מהטמא עצמו, נעשה ענין של טהרה כו'.

ה) **אמנם** כללות ענין העבודה, גם העבודה הקשורה עם אותיות החקיקה שבנפש, צריכה להיות באופן דבכל לבבך ובכל נפשך⁴⁴, שכל כחות נפשו יהיו ממולאים באהבת ה' (ואהבת את הוי' אלקיך⁴⁴), ויהיו חדורים בענין המס"נ, שלמעלה מכל הענינים וכל העבודות של כל כחות הגלויים, להיותו מצד פנימיות הנפש (אותיות החקיקה), כפי שנמשך גם בכלים, שהם כל המצוות, שיש בהם פרטים ועד לפרטי פרטים כו'. והיינו, שצריך להיות חיבור שני הענינים ביחד, אלא שבזה גופא צ"ל גובר ענין המס"נ, אותיות החקיקה. ולכן צ"ל הענין דאמרתי אחכמה, היינו, שענין החוקה יהי' קשור גם עם כחותיו הפנימיים

41 זח"ג קפ, ב. לקו"ת שם נו, ב.
 42 ראה טעמי המצות, שער המצות וספר הליקוטים להאריז"ל פ' חוקת. הגהות הרח"ו לזהר שם. לקו"ת שם נו, ג. נח, ד.
 43 איוב יד, ד. וראה לקו"ת שם נט, ד.
 אוה"ת שם ע' 28.
 44 ואתחנן ו, ה.

36 לקו"ת חוקת שם נו, ג ואילך. מקומות שנשמנו בהערה 6.
 37 פרה פ"ח מ"ט. וראה לקו"ת מטות פג, ג ואילך. אוה"ת חוקת ע' א'תללו. לקו"ש ח"ו ע' 92.
 38 חוקת יט, יז.
 39 לקו"ת חוקת שם נח, ב ואילך. ס, ב.
 40 סט"ו (קכא, ב).

שראשיתם הוא כח החכמה. ועי"ז בא אח"כ לתכלית השלימות בעבודתו — והיא רחוקה ממני, שבא לתכלית השלימות בענין דלא ידעתי⁴⁵, ובאופן של חקיקה, שנעשים מציאות אחת, כנ"ל (ס"ג) שישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד. וכל זה בגלל שהיתה אצלו העבודה בכל עניני' ובכל הדרגות, בכל לבבך, ולמעלה מזה, בכל נפשך, ולמעלה מזה, בכל מאדך (לא כהפירוש שלמטה מבכל נפשך, בכל ממונך⁴⁶, אלא כהפירוש שלמעלה מזה), בכל מדה ומדה שהוא מודד לך⁴⁶, כיון שעומד למעלה מכל מדה, (למעלה מכל) מדידה והגבלה.

(ו) **וזהו** זאת חוקת התורה וגו' ויקחו אליך פרה וגו', שזהו ענין כללי שמורה דרך ונותן את האפשרות שענין החקיקה (חוקה) יוכל להיות בכל ענין של תורה ומצוותי'. אלא ששם הוא באופן פרטי, וישנו גם כפי שהוא באופן כללי, שהרי התורה כללות ופרטות נאמרה⁴⁷, שזהו הענין דויקחו אליך פרה גו', ששם הרי זה בהדגשה ובגלוי, ומזה נעשה חוקת התורה, הנהגה בכל עניני תומ"צ. וגם באופן שנמשך בכחות פנימיים, כמרומז גם בהלשון חוקת, כמבואר בדרושים⁴⁸ שחוק הוא מלשון הטריפני לחם חוקי⁴⁹, ענין המזון, שזהו הענין של כחות פנימיים, והיינו, לא רק אמרתי אחכמה בענינים שהם באופן מקיף, אלא גם באופן שנמשך להיות דם ובשר כבשרו.

(ז) **וע"י** מעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות בלימוד התורה וקיום מצוותי' באופן שבכל ענין של תורה ומצוותי' ישנו התוך, שזהו הפנימיות ותכלית הכוונה ושלימות הענין, ועד לענין החקיקה שבזה, שישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד — נזכה בקרוב ממש שיבנה ביהמ"ק במקומו⁵⁰, ותהי' גם הפרה האדומה העשירית⁵¹, שבה יהי' גם מהפרה הראשונה (כמ"ש⁵² והי' גו' למשמרת) שעשה משה רבינו, גואל ראשון הוא גואל אחרון⁵³, ומשה ואהרן עמהם⁵⁴, ואז יהי' ענין הטהרה

---

(45) ראה ספר העקרים מאמר ב ספ"ל.
 מדרש שמואל פ"ו מ"ז. מורה נבוכים ח"א
 פנ"ח. ספר השיחות תורת שלום ע' 191.
 (46) ברכות נד, א במשנה. ספרי ופרש"י
 עה"פ.
 (47) ראה חגיגה ו, סע"א ואילך. תניא
 בהקדמה (ג, ב).
 (48) ראה אוה"ת חוקת ע' תשסו. הוספות
 ע' 38.
 (49) משלי ל, ח.
 (50) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.
 (51) שם הל' פרה אדומה ספ"ג.
 (52) חוקת יט, ט.
 (53) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א.
 שער הפסוקים להאריז"ל ויחי מט, י. תו"א
 ר"פ משפטים (עה, ב).
 (54) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד זכר —
 פסחים קיד, ב.

ע"י אבינו שבשמים, כמארז"ל⁵⁵ אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, שנאמר (בנבואת הגאולה⁵⁶) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו באופן דמסמך⁵⁷ גאולת פורים לגאולה האמיתית והשלימה, עלי' נאמר⁵⁸ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, בקרוב ממש.

57 מגילה ו, ב.
58 מיכה ז, טו.

55 יומא פה, ב במשנה.
56 יחזקאל לו, כה.

הוספה

ב"ה. יו"ד תמוז תשט"ו
ברוקלין

הרה"ג הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר יצחק ש"י

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מד' תמוז עם הפ"נ המוסגר בו, ויה"ר אשר ינצלו את ימי הגאולה יב' ויג' תמוז הבע"ל לטובה ולברכה ולהפצת המעינות תורת החסידות הדרכותי ומנהגי' בסביבתם הקרובה וגם בסביבתם שלע"ע אינה קרובה. ויהי' זה מתוך בריאות והרחבת הדעת אמיתית.
בברכת חג הגאולה לו ולכל אנ"ש ש"י

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת.
מוה"ר יצחק: דובאָוו, מנשסתר. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ד אגרת א'קכו; חכ"ח אגרת י'תתכט (ע' רנו), ובהנסמן בהערות שם.

ב

בי"ה, כא' מני"א תשי"ח
ברוקלין

הנהלת מחנה גן ישראל
דמאָנטרעאַל,
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי רשימת חברי המחנה גן ישראל בלאַנטער מחזור שנת
ה'תשי"ח עם המצורף אליהם,

ובעת רצון אזכירם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
בג"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו,

ובנקודה הכללית של כולם שתהיי שהותם בגן ישראל לטובתם האמיתית,
טובת הנפש וטובת הגוף, ועי"פ תורת הבעש"ט – עזוב תעזוב עמו, עם הגוף,
שיהי' הגוף בריא ושלם אשר מדרכי השם הוא כלשון הרמב"ם, ויוסיפו חיילים
כאו"א מהם בעניני תורה ומצות חדורים באור וחום חסידותי במשך כל ימי
השנה הבע"ל, והוריהם ומוריהם ירוו מהם רוב נחת אמיתי הוא נחת יהודי
חסידותי.

אינו ברור ממכתבם אם הרשימה ממחזור הראשון או השני או של
שניהם, ועי"פ מובן שדברי האמורים מכוונים אל כאו"א מהני"ל והמנהיגים
וההנהלה בראשם.

ואשרי חלקם של כל אלו המשתתפים בארגון מחנה האמורה והנהלתה
להוסיף להם בברכות השי"ת עד בלי די גם בעניניהם הפרטים.
בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ב

הנהלת מחנה גן ישראל דמאָנטרעאַל: אגרות נוספות אליהם — אג"ק חי"ז אגרת ו'שעט.
חי"ח אגרת ו'תתקנ. ו'תתקלט. ו'תתקפח. וראה גם אג"ק חט"ו אגרת ה'תצה. ה'תלח. חט"ז
אגרת ה'תשפא. ה'תתקיז. חי"ז אגרת ו'שח.
תורת הבעש"ט — עזוב תעזוב עמו, עם הגוף: משפטים כג, ה. וראה "היום יום" כח שבט.
כש"ט בהוספות סכ"א. וש"נ.
הגוף בריא ושלם. . . מדרכי השם הוא כלשון הרמב"ם: הלי' דעות רפ"ד.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות
הילדה טובה גיטל שתחי
ליום הולדתה כ"ו אייר ה'תשע"ט

נדפס על ידי ולזכות הורי
הרה"ת ר' מנחם מענדל ומרת ברכה שיחיו אייזנבאך

ולזכות זקני
הרה"ת הרב ר' אשר אנשיל וזוגתו מרת ביילה שיחיו אייזנבאך
הרה"ת ר' שלום שיחי ווייס

הרה"ת ר' יצחק וזוגתו מרת לאה שיחיו אייזנבך
מרת זלטה שתחי הרצל (פריימן)

ולעילוי נשמת
מרת טובה גיטל ב"ר יוסף צבי ע"ה
נפטרה כ"ו טבת, ה'תשע"ה
ת' נ' צ' ב' ה'